

Титаренко В.М.,

кандидат педагогічних наук
(Полтавський національний
педагогічний університет
імені В.Г. Короленка)

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗНАНЬ УЧНІВ 5-9 КЛАСІВ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПРИ ВИКОНАННІ ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ

Враховуючи складні історичні випробування, які переживає сучасна Україна, особливої актуальності набуває завдання виховання у молодого покоління свідомої національної самоідентифікації, активної громадянської позиції, почуття патріотизму, відданості справі зміцнення своєї Батьківщині. Майбутній результат розбудови демократичних основ соціально-економічного життя України залежить насамперед від національної системи освіти й виховання молодого покоління.

Це все можливо при умові формування знань учнів на базі поглибленого вивчення національних традицій нашого народу. Такий процес потребує науково-обґрунтованого підходу до розробки всіх аспектів навчально-виховного процесу з врахуванням особливостей національно-культурних традицій українського народу.

Реформування української системи освіти відбувається у відповідності до світових тенденцій, які встановлюють пріоритет творчого розвитку, критичного мислення особистості над поширенням заучуванням знань і вмінь. Відповідно до цього змінюються прийняті підходи до змісту освіти, і зокрема, в трудовому навчанні учнів.

Відродження національних традицій українського народу – це одне з актуальних питань, пов'язаних з відродженням національної культури, гуманізацією навчально-виховного процесу, естетичним вихованням школярів. Сучасні діти виросли під впливом засобів масової інформації. Але на сьогодні медійні продукти не ставлять за мету поширення народних культурних традицій, а навпаки, продукують культ насолоди матеріальними благами, тим самим позбавляють підростаюче покоління творчого потенціалу. А без реальної праці немає й творчості. Все це доводить актуальність даної проблеми.

Проблема виховання учнів та формування їх знань на національно-культурних традиціях вивчалася різними авторами в таких важливих аспектах: теоретично-методичні засади та педагогічні чинники виховання на національно-культурних традиціях (А. Бойко, В. Борисов, І. Зязюн, А. Фрідріх та ін.), процес виховання на традиціях (Г. Ващенко, Б. Грищенко, С. Русова). Питання змісту виховання на національно-культурних традиціях викладені в працях Г. Ващенка, О. Докукіної, М. Стельмаховича, Б. Ступарика, Д. Тхоржевського, П. Щербаня. Теоретичні положення й практичні рекомендації з питань трудового і професійного навчання розкриті в працях П. Атутова, А. Вихруща, В. Гусева, М. Корця, В. Курок, Д. Лазаренка, В. Мадзігона, В. Сидоренка, Г. Терещука, В. Титаренко, Д. Тхоржевського.

Залучення учнів до активної участі у різноманітних видах конструкторсько-технічної діяльності є ефективним засобом розумового розвитку зростаючого покоління. На уроках і практичних заняттях з трудового навчання здійснюється підготовка школярів до вибору професії, трудової діяльності взагалі.

Творча діяльність при підготовці до занять, у першу чергу, базується на таких аспектах:

- новизна та оригінальність планування занять;
- використання можливостей навчального матеріалу для розвитку учнів;
- урахування рівня розвитку учнів при виборі та розробці змісту, форм, методів засобів навчання;
- підбір і виготовлення розвиваючого дидактичного матеріалу;
- пошук шляхів для створення творчої атмосфери на заняттях;
- робота з прогнозування результату заняття.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання. Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця, відбуваються на тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу. Тому нині, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання

патріотизму як почуття і як базової якості особистості. При цьому потрібно враховувати, що Україна має древню і величну культуру та історію, досвід державницького життя, які виступають потужним джерелом і міцним підґрунтям виховання дітей і молоді. Вони уже ввійшли до освітнього і загальновиховного простору, але нинішні суспільні процеси вимагають їх переосмислення, яке відкриває нові можливості для освітньої сфери. На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- участь у громадсько-політичному житті країни;
- повага до прав людини;
- верховенство права;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- рівність всіх перед законом;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Отже, нові фундаментальні дослідження в сфері українознавства дають багато цікавого матеріалу, який можна успішно використовувати в процесі цілеспрямованого підвищення рівня естетичного виховання підростаючого покоління. А практичний досвід показує, що естетичні й національні аспекти в трудовому навчанні можна з успіхом поєднувати, що створює оптимальні умови для виховання гармонійно розвиненої та творчої особистості на основі надбання національної культури.